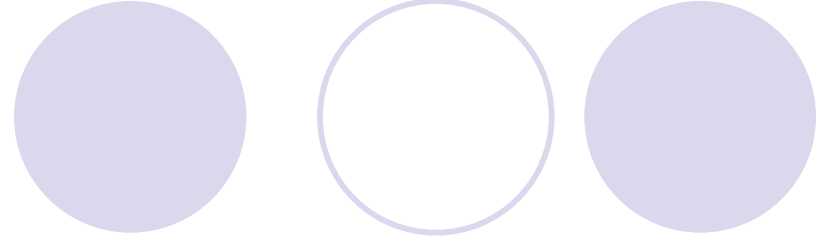
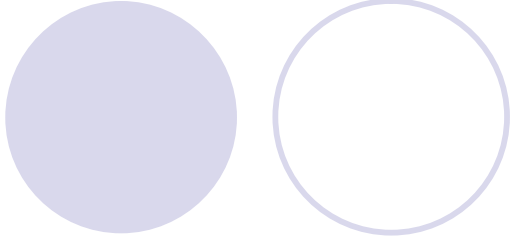
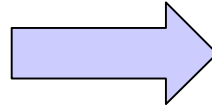
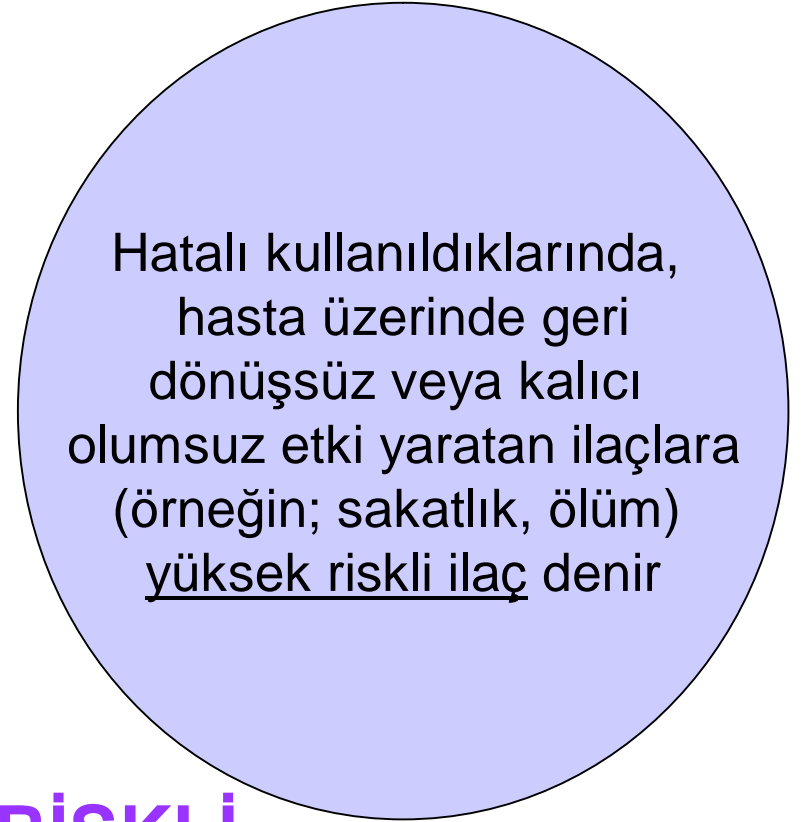
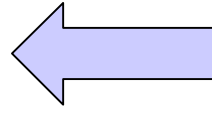

İL AÇ UYGULAMALARINDA HEMŞİRENİN ROLÜ

İLAÇ

**YÜKSEK RİSKLİ
İLAÇ**

İlaç Uygulamalarında Hemşirenin Sorumlulukları

İlaç uygulamalarından önce hemşirenin gerekli hazırlığı yapması güvenli ve başarılı bir uygulamayı beraberinde getirir.

Nasıl bir hazırlık yapmalı ???

İlaç Uygulamalarında Hemşirenin Sorumlulukları

- ! Hemşire ilacı hazırlarken tüm dikkatini bu işe vermeli
- ! 8 doğru ilkesini bilmeli ve ilacı hazırlarken bu ilkelere uymalı
- ! İlacı hazırlayan hemşire, mutlaka uygulamayı da kendisi yapmalı
- ! İlacın etki süresini bilmeli

İlaç Uygulamalarında 8 Doğru İlkesi

- Doğru ilaç,
- Doğru doz
- Doğru zaman
- Doğru yol
- Doğru etki
- Doğru form
- Doğru kayıt
- Doğru hasta

İlaç Uygulamalarında Hemşirenin Sorumlulukları

- ! Hemşire hastasına ilacı uygulamadan önce alerjisinin olup olmadığını bilmeli
- ! Tüm ilaç uygulamalarından önce ve sonra ellerini yıkamalı
- ! İlaç uygulaması hakkında hastayı bilgilendirmeli
- ! Hastaya uygun pozisyonu vermeli

İlaç Uygulamalarında Hemşirenin Sorumlulukları

İlaçlar, vücuda alındıktan sonra lokal yada sistemik etki gösterirler. Etki etme biçimleri ilacın uygulanma yolu ile yakından ilişkilidir.

Verilen herhangi bir ilacın etkisi;

Hastaya(yaş vb), ilacın dozuna, ilacın uygulandığı yola

ve ilacın metabolizmasına bağlı olarak değişir.

İlaçların Uygulama Yeri ve Uygulama Yolu

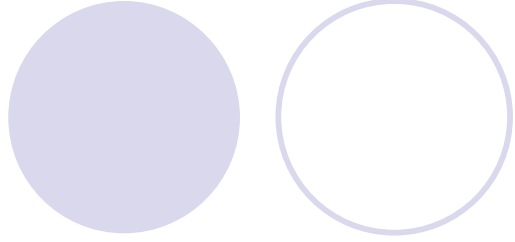
Lokal Uygulama Yeri	Uygulama Şekli
Epidermal (cilt üzeri)	Merhem, pomad, krem, losyon, pudra, solüsyon,
Konjonktiva kesesi	Kolir : Oftalmik damla ve merhem
İntranazal	Nazal (burun) damla ve spreyi,
İntravajinal	Vajinal ovül(süpozituar, tablet, merhem, jel, köpük
Bukal (ağız içine)	Pastil, solüsyon,
Rektal	Merhem, süpozituar, enema,
Kolon	Lavman,
Dış kulak yolu	Otik (kulak) damlası (solüsyon, süspansiyon)

İlaçların Uygulama Yeri ve Uygulama Yolu

Sistemik Uygulama Yeri	Uygulama Şekli
Oral (ağızdan)	Katı Şekiller : tablet, draje, kapsül, film kaplı tablet, barsakta açılan (enterik) tablet, çiğneme tb, efervesan tb, kaşe, granül, pilül (hap), SR(modifiye) tb,
	Sıvı Şekiller : Şurup, eliksir, solüsyon, süspansiyon, damla (konsantre solüsyon), emülsiyon,
Parenteral (sc, im, iv)	İnjektionluk solüsyon veya süspansiyon, emülsiyon (ampul, flakon, sulandırılacak toz), implantasyon peleti
İnhalasyon	Gaz, buhar, aerosol, inhalatör, nebülizör, disk,
Transdermal	Flaster (TTS), merhem,
Diğerleri	Nazal sprey, intratekal

İlaçların Emilim Hızları

Deriden	→	Değişir
Ağızdan	→	30-90 dk.
Rektal	→	5-30 dk.
Damar yolu	→	30-60 saniye
Cilt altı	→	15-30 dk.
Kasiçi	→	10-20 dk.
Dilaltı-Tablet	→	3-5 dk.
Endotrekeal	→	3 dk.
İnhalasyon	→	3 dk.

İlacın Sulandırılması

İlacı kendi çözültisi ile karıştırarak sıvı hale getirmek.

İlacın Seyreltilmesi

Dilüe edilmiş (sulandırılmış) bir ilacı mayi içerisinde katarak daha az yoğun duruma getirmek.

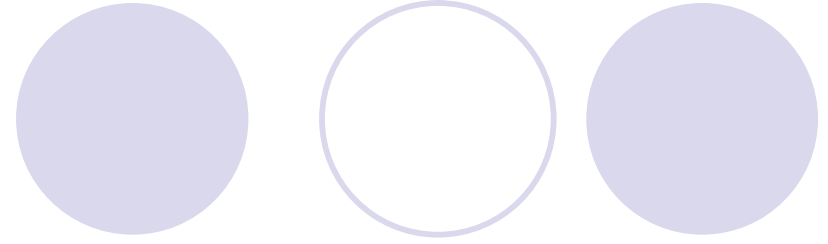

Doz Hesaplama

- | cc = ml
- | 1 cc = 1ml
- | 1 ml = 10 Dizyem
- | 1 ml = 100 Ünite
- | 1 ml = 20 damla
- | 1 gr = 1000 mg.
- | 0,5 gr = 500 mg
- | 1mg = 1000 mcgr
- | 1 MU (Milyonünite)=10 mcgr

Doz Hesaplama

Doz hesaplamalarında doğru orantı kullanılması önerilir;

Eldeki Doz   Eldeki Miktar
İstenilen Doz   İstenilen miktar

$$\text{İstenilen Miktar} = \frac{\text{İstenilen Doz} \times \text{Eldeki Miktar}}{\text{Eldeki Doz}}$$

Doz Hesaplama- Örnek 1

Hekim orderı;

Morfin ampul 1x2 mg IV infüzyon

Stoktaki ilacımız

Morfin 0,01 gr (1 ml ampul) ise

Hastaya ilac nasıl uygular?

Doz Hesaplama- Örnek 2

Hekim order'ı;

Ampicina flakon 2x100mg IV

Eczaneden gelen ilaç;

Ampicina flakon 250 mg-2 ml distile su

Hastaya ilac nasıl uygular?

Doz Hesaplama- Örnek 2

- | Öncelikle Ampisina flakon, 2 ml distile su ile sulandırılır.
- | 2 ml de 250 mg Ampisina var ise
x ml de 100 mg
- | $X = \frac{100 \times 2 \text{ ml}}{250} = 0,8 \text{ ml ampisina uygulanır}$

İlaç İstemleri

Her sağlık kurumu, hekim tarafından ilaç isteminin yazıldığı özel formlara sahiptir.

Güvenli ilaç uygulaması için hemşirelerin yalnızca yazılı istemleri uygulaması istenir.

İlaç İstemleri

Hekim tarafından yazılmış istem hatalı, eksik ya da anlaşılmaz olabilir. Bu durumda hekime geri dönülmeli ve kurumun belirlediği politika izlenmelidir.

İlaç İstemleri

Örnek ilaç istemleri;

İlacın Adı	Dozu	Formu	İlacın Ekleneceği Mayi	Veriliş Yolu	Veriliş Hızı (saate)	Veriliş Süresi
Diazem	10 mg	Ampul	İzotonik 100 mililitre	IV infüzyon	20ml/saat	5 saat boyunca

İlacın Adı	Dozu	Formu	Veriliş Yolu	Veriliş Sıklığı
Dormicum	1 mg	ampul	IM	2X1

İlaç Uygulamalarında Hasta Güvenliđi

İlaçlar pek çok farklı yolla ve pek çok farklı nedenle uygulanmaktadır. Tüm ilaç uygulamalarında hastanın güvenliğinin sağlanması gerekir.

İlaç Hatalarını Önlemek İçin Kurumlarda Neler Yapılabilir ???

- Yazılı prosedürler oluşturulmalı,
- Yapılan hatalar kaydedilmeli,
- İstemleri yazılı ya da elektronik ortamda alınmalı,
- Hastayı ilaç ve uygulaması konusunda eğitmeli,
- İlaç dozu hesaplama becerilerini geliştirmeli, İlaç uygulama hataları ile ilgili makaleleri yakından takip etmeli,

İlaç Hatalarını Önlemek İçin Kurumlarda Neler Yapılabilir ???

- İstemini doğru okunduğundan emin olmalı,
- Hastanın hangi ilaçlara alerjisi olduğu, mevcut ve eşlik eden hastalıklarının hangi ilaçları kullanmaya sakınca oluşturduğunu bilmeli,
- İlaç uygulamalarında 8 ilkeye dikkat etmeli
- Yukarıdaki 8 ilkeye aykırılık istemden kaynaklanıyorsa hekimi uyarmalı,

İlaç Hatalarını Önlemek İçin Kurumlarda Neler Yapılabilir ???

- ➔ Uygulamaya yoğunlaşmayı engelleyen etmenlerden uzak durmalı,
- ➔ Hasta bireye ilaç uygulamayı etkileyecek fiziksel ve laboratuvar özellikler bilinmeli,
- ➔ İlacın etkileri bilinmeli, beklenmeyen etki oluştuğunda hekim uyarılmalı,
- ➔ Diğer sağlık çalışanlarıyla ve hastalarla etkin iletişim kurulmalı.

Kaynaklar

1. <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/EHSM//1207/unite10.pdf>
2. Temel Hemşirelik Kavramlar, İlkeler, uygulamalar, 2008
3. İlaç Hazırlama ve Uygulama İlkeleri
4. <http://www.hastaguvenligimiz.com>
5. Yüksek Riskli İlaçların Yönetimi – ASG

Hazırlayan

Ayşegül Toraman

Acıbadem Sağlık Grubu

Eğitim &Gelişim Hemşiresi